

Til:	Ass. utenriksråd for utviklingssaker	Dato:	21.01.2020
Via:	Avdeling for bærekraftig utvikling	Saksnr.:	-
Fra:	Seksjon for helse, utdanning og sårbare grupper	Saksbehandler:	Erling Hess Johnsen

Oppfølgingsplan til studie av evaluering som virkemiddel for å oppnå bærekraftsmål 4.5 om å sikre inkluderende og lik tilgang til utdanning

1. Bakgrunn

I 2019 ble det sluttført en studie om evaluering som middel for å nå bærekraftsmål 4.5 om å sikre inkluderende og lik tilgang til utdanning og opplæring: *Making Evaluation Work for the Achievement of SDG 4 Target 5: Equality and Inclusion in Education*. Studien ble gjennomført av UNESCOs evalueringskontor i samarbeid med evalueringsavdelingene i Norad, Unicef, Verdensbanken, Verdens matvareprogram og Education Cannot Wait. Studien og oversendelsesnotat ble oversendt Utenriksrådets kontor 08.10.2019.

Formålet med studien var å undersøke hvordan disse organisasjonenes evalueringer bedre kan støtte medlemslands arbeid med å nå målet om å avskaffe kjønnsforskjeller og sikre lik tilgang til utdanning og opplæring for sårbare personer. Syntesestudien bygger på funn fra 147 uavhengige evalueringer gjennomført i regi av 13 organisasjoner, inkludert to studier gjennomført på oppdrag fra Norads evalueringsavdeling.

Syntesestudien favner bredere enn norsk bistand på feltet inkluderende utdanning og søker å trekke lærdommer fra arbeidet på feltet som helhet. Syntesestudien gir således ikke grunnlag for å trekke slutninger om effekten av *norsk støtte* til arbeidet med å nå bærekraftsmål 4.5, eller utlede konkrete anbefalinger om dette. Syntesestudien presenterer like fullt allmenne lærdommer fra arbeidet med å fremme inkluderende utdanning som kan informere norsk politikk på feltet og benyttes i operasjonalisering av enkelte bistandstiltak.

2. Syntesestudiens hovedfunn og anbefalinger

I sitt oversendelsesnotat har Evalueringsavdelingen oppsummert syntesestudiens funn og anbefalinger. Studien finner at det foreligger mange evalueringer som ser på likhet og tilgang til utdanning på grunnskolenivå, men få evalueringer som vurderer tiltak rettet mot lærere, fagopplæring og voksenopplæring. Det er generelt mer fokus på tilgang til

utdanning, snarere enn faktisk læring. Videre finner studien at det er få evalueringer som ser på tiltak spesielt rettet mot likhet og inkludering av barn med nedsatt funksjonsevne, urfolk og/eller språklige minoritetsgrupper. Afrika sør for Sahara er regionen som er best dekket av evalueringer.

Evalueringsavdelingen har med utgangspunkt i synteserapporten oppsummert konkrete lærdommer av hvilke tiltak det er evidens for at har effekt på å fremme lik tilgang til og inkludering i utdanning. Studien viser at det er sterkest evidens for å fremme inkludering gjennom skolemat- og kontantstøtteordninger (fordi det er mest evidens på dette feltet hvor det er enklest å gjennomføre randomiserte kontrollstudier). Kontantstøtteordninger gjør at flere barn fra fattige husholdninger får begynne på skolen. Dette gjelder særlig for jenter. Det er blandete resultater hva gjelder bruk av innovasjons- og teknologiprogram, herunder internettbasert læring, for å sikre lik tilgang til utdanning. Slike programmer synes likevel å ha god effekt i å raskt øke skoledeltakelse blant barn i humanitære situasjoner.

Det er få evalueringer som studerer tiltak rettet mot lærere og skoleledelse og det foreligger således lite evidens om hva som fungerer på dette tiltaksnivået. Det er likevel tegn på at bedre lærerutdanning og opplæring av lærere kan øke sjansen for at elever fullfører utdanningen. Dette gjelder særlig blant jenter. Aktiviteter som støtter bygging av nye skoler og å bedre tilgang på vann- og sanitæranlegg i skolen kan også bidra til at flere barn begynner på skolen. Videre viser studien at finansielle støtteordninger som budsjettstøtte og resultatbasert finansiering har blandet suksess hva gjelder å oppnå lik tilgang til utdanning.

Studiens fire hovedanbefalinger knyttet til spørsmålet om hvordan evalueringer bedre kan støtte opp om lands arbeid med å nå bærekraftsmål 4.5:

1. Organisasjoner bør jobbe sammen for å adressere kunnskapshull på området, inkludert effekten på bærekraftsmål 4.5 av intervensjoner rettet mot lærere, ikke-formell utdanning, skoleledelse, stipendordninger og desentraliseringsreformer.
2. Bidra til bedre datagrunnlag. Evalueringsenheter i internasjonale organisasjoner kan bidra til nasjonal kapasitetsutvikling ved å investere i, og samarbeide med, nasjonale partnere når de skal produsere data om SDG 4.5.
3. Styrke evalueringsmetode. Organisasjoner bør søke å styrke sine evalueringer ved å i) inkludere målinger på lik tilgang/inkludering, ii) inkludere eksperimentelle evalueringer i design av programmer som er innrettet mot systemnivå, iii) utvikle bedre standarder for evaluering av systemreformer, inkludert bruk av teori-baserte metoder, iv) investere i innsamling av data om kostnadseffektivitet.
4. Lage sammenstillinger og samarbeide om å gjøre evidens mer nyttig for nasjonale aktører. Utviklingsaktører bør systematisk koordinere og fremme læring fra evalueringer. Noen forslag er å lage et registreringssystem hvor man kan finne planlagte og gjennomførte evalueringer, koble evalueringsfunn til bredere forskningslitteratur, og enda viktigere; samarbeide nærmere med myndigheter og andre aktører for å identifisere områder hvor det er få evalueringer og samarbeide i alle ledd i utvikling av evalueringene.

Evalueringsavdelingen har foretatt en egen vurdering av syntesestudien. Evalueringsavdelingen påpeker at studien gir grunnlag for å trekke ut noen generelle lærdommer om enkelttiltak gjengitt over, og at det kan festes lit til disse. Det pekes også behov for at det både er behov for å generere ny kunnskap og å utnytte eksisterende kunnskap bedre for å fastslå i hvilken grad enkelttiltak har effekt, for hvem, og i hvilke kontekster.

På bakgrunn av det ovennevnte tilrår Evalueringsavdelingen følgende:

1. At arbeidet med å systematisere og dele erfaringer fra tiltak retta mot barn og unge med funksjonshemmingar, urbefolkning og etniske minoritetar i norsk utdanningsbistand, blir styrka og klart plassert i bistandsforvaltninga.
2. At rapporten blir vidareformidla til relevante avdelingar i Utenriksdepartementet, Norad og til eksterne partnarar som innspel i å vidareutvikle norsk bistand til utdanning.

3. Departementets vurdering og oppfølging

Departementets tolkning er at Evalueringsavdelingens tilråding primært retter seg mot å styrke og tydeliggjøre plasseringen av ansvaret for inkluderende utdanning, samt sikre at rapporten brukes som et verktøy for å informere norsk politikk på området.. I tillegg har departementet sett nærmere på de fire anbefalingene i rapporten.

Arbeidet med å systematisere og dele erfaringer om inkluderende utdanning er blitt styrket gjennom reformen av norsk bistandsforvaltning som ble iverksatt i februar 2020. I departementet er det etablert en egen *Seksjon for helse, utdanning og inkludering av sårbare grupper*. Seksjonen innehar det faglige ansvaret for satsingene på utdanning og inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne. Antall medarbeidere dedikert til disse satsingene er blitt økt som følge av reformen, med mål om å bedre forutsetningene for kunnskapsbasert politikkutvikling. I departementet vil nevnte seksjon ha hovedansvaret for arbeidet med å nå bærekraftsmål 4.5 om inkluderende utdanning i samarbeid med andre berørte fagseksjoner i Utenriksdepartementet og i Norad.

Riksrevisjonen konkluderte i sin undersøkelse av informasjon om resultater av norsk bistand til utdanning (Dokument 3:10, 2018-19) med at norsk prioritering av utdanning for barn og unge med funksjonsnedsettelse følges lite opp i praksis. Utviklingsministeren varslet i sitt brev til Riksrevisjonen av 12.03.2019 at departementet vil ta grep for å forbedre rapportering om resultater for barn med nedsatt funksjonsevne. Behovet for bedre rapportering og data på dette området er tatt opp med sentrale multilaterale samarbeidspartnere som Unicef, Education Cannot Wait og Det globale partnerskapet for utdanning (GPE). Dette arbeidet følges opp løpende gjennom partnerdialog og gjennom norsk styredeltakelse. I 2019 ble Verdensbankens flergiverfond *Inclusive Education Initiative* etablert med støtte fra Norge og Storbritannia. Fondet støtter blant annet tiltak for å utvikle mer evidens på området inkluderende utdanning.

Det er besluttet at Norge skal være vertskap for Global Disability Summit 2022. Møtet er en arena for aktører som arbeider med rettighetene til og inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne internasjonalt. Det ventes at utdanning vil være ett av flere tema på møtet. Møtet vil også kunne være en arena for å rette søkelys mot hva som skal til for å styrke

evidensgrunnlaget for hvilke tiltak som best fremmer inkludering generelt og i utdanning spesielt, og under hvilke forutsetninger tiltakene virker. Norge skal også utarbeide en egen strategi for satsingen for og med personer med nedsatt funksjonsevne. Syntesestudien vil brukes som kunnskapsressurs både i strategitvillingen og i planleggingen av toppmøtet.

Rapporten ble presentert på et åpent fagseminar i Norad 31.10.2019 hvor representanter fra relevante fagseksjoner i Norad og Utenriksdepartementet deltok, i tillegg til representanter fra sivilt samfunn og akademia. Dette har bidratt til å gjøre rapporten kjent.

Når det gjelder de fire anbefalingene i rapporten, anser HUS disse som særlig relevante når Norge skal spille inn til evalueringer som igangsettes av samarbeidspartnere. Vi har også tatt dette med i tiltak under.

4. Tiltak

I det følgende gis en oversikt over departementets oppfølging.

Tiltak	Ansvarlig	Tidsramme	Status
1. Fremme økt fokus på inkludering av marginaliserte grupper, herunder barn og unge med nedsatt funksjonsevne, i Education Cannot Wait (ECW).	HUS	Løpende	Norge har løftet spørsmålet om inkludering av barn og unge med nedsatt funksjonsevne i ECWs styrende organer. Resultatoppgjøret følges opp løpende blant annet i forbindelse med årlige resultatrapporter.
2. Fremme økt fokus på marginaliserte grupper inkl. barn og unge med nedsatt funksjonsevne i Det globale partnerskapet for utdanning (GPE), inkludert gjennom bedre monitorering.	HUS	Løpende	Norge har og vil fortsatt løfte dette gjennom GPEs strategiprosess (2021-25).
3. Bruke synteserapporten som del av grunnlag for utvikling av strategien for inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne og i forberedelsene av Global Disability Summit 2022	HUS	Løpende. Strategien planlegges ferdigstilt juni 2021.	

Tiltak	Ansvarlig	Tidsramme	Status
4. Dele rapporten med relevante enheter i UD og Norad, samt eksterne samarbeidspartnere/fagmiljø	HUS	Løpende	Rapporten lansert på seminar i regi av Norad 31.10.2019. Norge bidro til lanseringen av rapporten i 2019 i WFP, Roma, i samarbeid med bl.a. UNESCO. Utover dette deles rapporten løpende.
5. Norge støtter flergiverfondet for inkluderende utdanning gjennom Verdensbanken. Fondet skal bidra til kapasitetsutvikling innen inkluderende utdanning i tre pilotland, utvikling og formidling av kunnskap om temaet globalt og støtte innovasjoner som skal fremme læring for barn med nedsatt funksjonsevne.	HUS/Norad	Løpende	Implementering av programmet har pågått et år. Norad vil bli bedt om en faglig gjennomgang av flergiverfondet i løpet av 2021.
6. Fremme de fire anbefalingene fra rapporten vedr. å styrke evalueringer om tiltak for å nå bærekraftsmål 4.5. Når multilaterale samarbeidspartnere igangsetter nye evalueringer på utdanningsområdet, vil Norge vise til og bruke anbefalingen fra rapporten. Særlig vektlegge betydning av samarbeid for å fylle evidensgap, bidra til økt nasjonal kapasitet for innsamling av data av relevans for bærekraftsmål 4.5, styrke metoder, og	HUS/Norad	Løpende	

Tiltak	Ansvarlig	Tidsramme	Status
gjøre evidens mer nyttig for nasjonale aktører.			
7. Drøfte med de multilaterale aktørene som bestilte evalueringen hvordan de har fulgt opp de fire anbefalingene om å styrke sin evalueringspraksis slik at den nå understøtter arbeidet med å nå bærekraftsmål 4.5.	HUS/Norad	Ila 2021 ha separate diskusjoner med UNESCO, Unicef, VB, ECW.	Planlegges drøftet i telefonmøter ila 2021.
8. Referere til denne studien i ToRs for evalueringer på utdanningssektoren som bestilles av UD/Norad.	HUS/Norad	Løpende	

5. Oppfølging

Departementet vil redegjøre for status for planlagte tiltak innen ett år etter planen er godkjent, i tråd med *Instruks for evalueringsevirsomheten i norsk bistandsforvaltning*.